

Včelísek 1/2022

Vítáme vás při čtení již třetího ročníku našeho časopisu Včelísek. Jsme rádi za pozitivní reakce, které od vás dostáváme. Budeme rádi i za vaše náměty, jak náš časopis vylepšit.

Určitě ani letos nebudou chybět oblíbené doplňovačky s tajenkami a další úkoly.

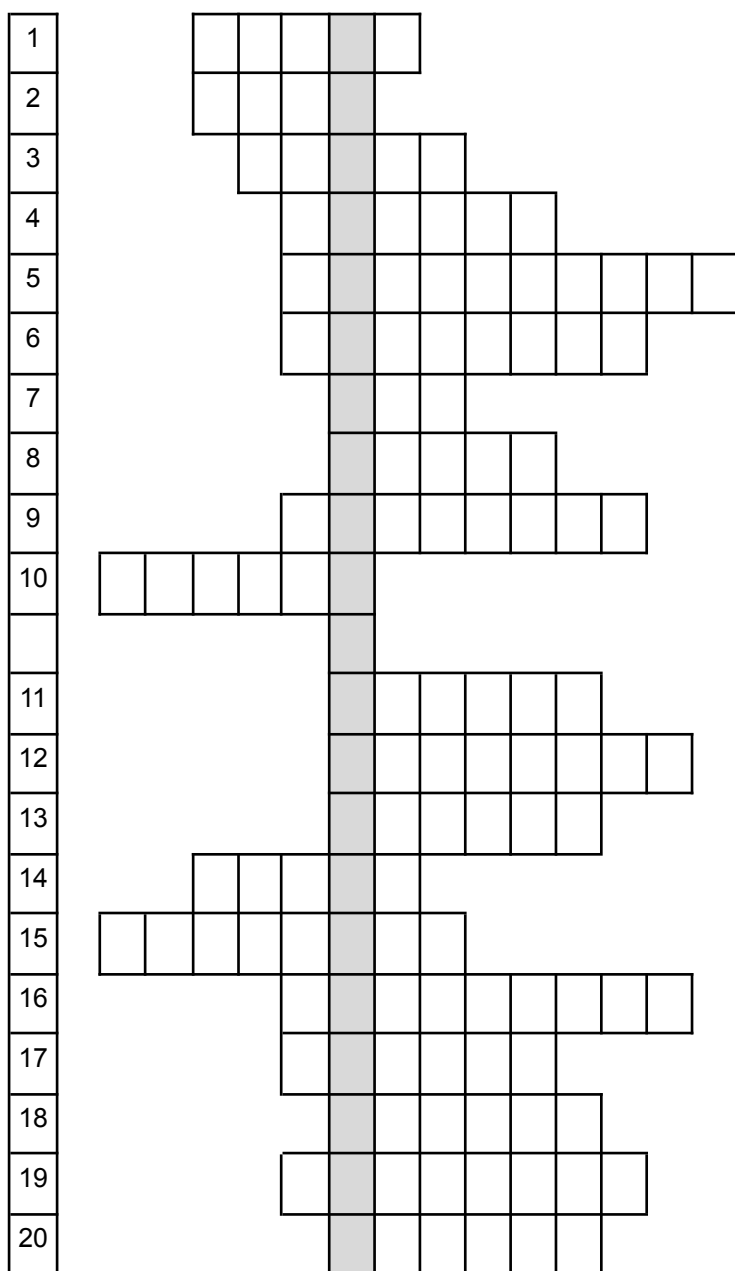
Součástí časopisu bude nadále i řešení vybraných úkolů pro možnost okamžité kontroly.

Na stránkách www.vcelisek.cz budou k dispozici i odkazy na online kvízy k vybraným číslům časopisu.

Doplňovačka

V doplňovačkách jsme se v poslední době setkávali s historickými událostmi pro daný měsíc. I letos se budeme věnovat v tajenkách historii. V tajence se dozvíte, čeho se týkala katastrofa, která se udála 28. ledna 1986.

1. Barva značení matky, která se vylíhla v roce 2020.
2. Náš národní strom.
3. Vývojové stadium včely po larvě.
4. Sladká šťáva v květech rostlin.
5. Název včely dělnice, která z vosku staví plásty.
6. Základní nástroj včelaře fungující na principu páky.
7. Zdroj bílkovin pro včely.
8. Horizontální typ úlu.
9. Patro úlu.
10. Měsíc, ve kterém se slaví mezinárodní den včel.
11. Nástroj sloužící k oddělování nečistot z medu při vytáčení.
12. Příjmení vynálezce medometu.
13. Příjmení českého včelaře, který propagoval rámkovou míru 39 krát 24 centimetrů.
14. Pravá ústa včely. Orgán mezi medným váčkem a žaludkem.
15. Látka, kterou včely sbírají na pupenech rostlin.
16. Vosková deska se šestiúhelníkovým reliéfem.
17. Období, kdy včely mohou přinášet do úlu pyl a nektar.
18. I včelař může k psaní využívat tužku, která se skládá z tuhy. Uvedte jiný název pro tuhu.
19. Alkoholický nápoj z medu.
20. Přirozené množení včel

Můžete se v kroužku pobavit nad tím, že vlastnosti závisující na teplotě existují například i u včelího vosku. Proč například při motání svíček z mezistěn využíváme fén?

Žlázy

Žláza je orgán, jehož hlavním úkolem je produkovat látky, které pak vylučuje uvnitř nebo vně organismu. Lidé mají například potní žlázy, slinné žlázy a podobně.

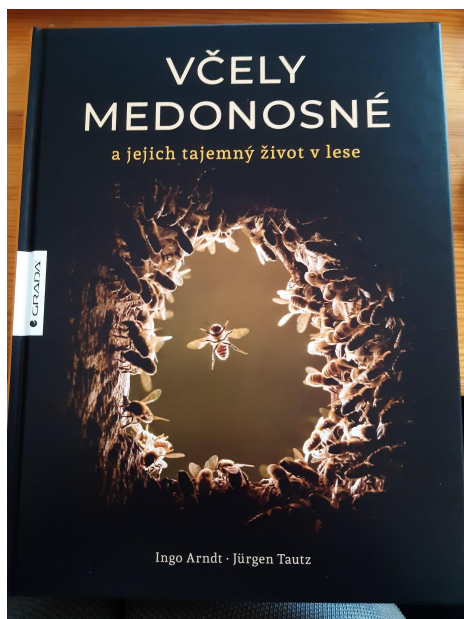
I včely mají své žlázy. Některé mají název podobný s tím, co produkují - jedové žlázy, voskové žlázy.

Jiné mají názvy své vlastní, podle názvu nepoznáme, co produkují.

Pojďme si udělat jejich stručný přehled. Jejich popis se nám ale přeházel. Dokážete k jednotlivým žlázám přiřadit správné popisky?

Dufourova žláza		Je uložena v hlavě a částečně i v hrudi. Sekret této žlázy je využíván při zvlhčování pylu při tvorbě rousek nebo při zpracování vosku
Koževnikovova žláza		Je součástí žihadlového aparátu. Vylučují alkalický sekret. Ten je součástí mateří látky a tlumí rozvoj matečnicků dělnic.
rektální žlázy		Je součástí žihadlového aparátu. Produkuje poplašný feromon. Jeho hlavní složkou je isopentyl acetát.
kusadlová žláza		V dolní části hlavy nad kusadly. Výrazně je vyvinutá u matky, její produkty jsou součástí mateří látky. Sekret žlázy má i další významy - anestetické účinky po soubojích, součást krmné kašičky zpracování vosku a propolisu.
hltnová žláza		Nachází se mezi předposledním a posledním tergitem zadečku. Sekrety slouží k označování polohy, polohy hnízda nebo pastvy. Produkuje feromon, který obsahuje převážně těkavé látky. Je to například geraniol.
pysková žláza		V přední části hlavy. Produkuje sekret, který je součástí krmné kašičky. Žláza s věkem včely atrofuje, změna je však vratná. Dále produkuje po celý život včely invertázu, která štěpí sacharózu na fruktózu a glukózu
Nasonovova žláza		Vylučují sekret, který konzervuje zbytky potravy. Důležitý v zimním období.

Život včel medonosných v jejich přirozeném prostředí

K Vánocům jsem dostal velmi zajímavou knížku, jejíž název vidíte na obrázku.

Její čtení nás donutí se zamyslet nad tím, zda-li chov včel v úlech je přirozený. Jinými slovy se můžeme zeptat, zda v úlech našim včelám něco nechybí.

Můžeme se dokonce ptát, zda není naše starost o dokonalou čistotu v úle a hubení všeho, co jiného u včel je, jako kontraproduktivní.

Osobně se začínám zajímat o to, jak do svých úlu přilákat štírka domácího. Ten totiž za den dokáže ulovit až deset roztočů varroa. Možná, že pokud bychom na dně úlu vytvořili vhodné podmínky pro život tohoto pavoukovce, tak by odpadly větší problémy s likvidací kleštíka včelího. Nemuseli bychom používat různé jedy a další látky.

Doporučuji vám si knížku do kroužku pořídit. Je plná zajímavých fotografií, dozvíte se mnoho zajímavých informací. Shrňme si podle mého názoru ty nejzajímavější.

- Současní včelaři (brtníci) nehlásí velké úhyny včelstev.
- Včelstva v brtích si dokáží snadněji poradit s chorobami. V dutině stromu vzniká pro včely vhodnější mikroklima než v klasickém úle.
- V brti bývá v rovnováze mnoho vlivů.
- Zavíječ voskový je pro život včelstev důležitý.

Na boj štírka domácího s roztočem varroa se můžete podívat na hezkém videu:

<https://www.youtube.com/watch?v=qkdrRuWmbm4>

Řešení

Doplňovačka

1		M	O	D	R	Á													
2		L	Í	P	A														
3			K	U	K	L	A												
4				N	E	K	T	A	R										
5				S	T	A	V	I	T	E	L	K	A						
6				R	O	Z	P	Ě	R	Á	K								
7					P	Y	L												
8					L	E	Ž	A	N										
9				N	Á	S	T	A	V	E	K								
10	K	V	Ě	T	E	N													
11					C	E	D	N	Í	K									
12					H	R	U	S	C	H	K	A							
13					A	D	A	M	E	C									
14			Č	E	S	L	O												
15	P	R	O	P	O	L	I	S											
16					M	E	Z	I	S	T	Ě	N	A						
17					S	N	Ů	Š	K	A									
18						G	R	A	F	I	T								
19				M	E	D	O	V	I	N	A								
20					R	O	J	E	N	Í									

1. Barva značení matky, která se vylíhla v roce 2020.
2. Náš národní strom.
3. Vývojové stadium včely po larvě.
4. Sladká šťáva v květech rostlin.
5. Název včely dělnice, která z vosku staví plásty.
6. Základní nástroj včelaře fungující na principu páky.
7. Zdroj bílkovin pro včely.
8. Horizontální typ úlu.

9. Patro úlu.
10. Měsíc, ve kterém se slaví mezinárodní den včel.
11. Nástroj sloužící k oddělování nečistot z medu při vytáčení.
12. Příjmení vynálezce medometu.
13. Příjmení českého včelaře, který propagoval rámkovou míru 39 krát 24 centimetrů.
14. Pravá ústa včely. Orgán mezi medným váčkem a žaludkem.
15. Látka, kterou včely sbírají na pupenech rostlin.
16. Vosková deska se šestiúhelníkovým reliéfem.
17. Období, kdy včely mohou přinášet do úlu pyl a nektar.
18. I včelař může k psaní využívat tužku, která se skládá z tuhy. Uvedte jiný název pro tuhu.
19. Alkoholický nápoj z medu.
20. Přirozené množení včel

Žlázy

Dufourova žláza		Je součástí žihadlového aparátu. Vylučují alkalický sekret. Ten je součástí mateří látky a tlumí rozvoj matečnicků dělnic.
Koževnikovova žláza		Je součástí žihadlového aparátu. Produkuje poplašný feromon. Jeho hlavní složkou je isopentyl acetát.
rektální žlázy		Vylučují sekret, který konzervuje zbytky potravy. Důležitý v zimním období.
kusadlová žláza		V dolní části hlavy nad kusadly. Výrazně je vyvinutá u matky, její produkty jsou součástí mateří látky. Sekret žlázy má i další významy - anestetické účinky po soubojích, součást krmné kašičky zpracování vosku a propolisu.
hltnová žláza		V přední části hlavy. Produkuje sekret, který je součástí krmné kašičky. Žláza s věkem včely atrofuje, změna je však vratná. Dále produkuje po celý život včely invertázu, která štěpí sacharózu na fruktózu a glukózu.
pysková žláza		Je uložena v hlavě a částečně i v hrudi. Sekret této žlázy je využíván při zvlhčování pylu při tvorbě rousek nebo při zpracování vosku.

Nasonovova žláza		Nachází se mezi předposledním a posledním tergitem zadečku. Sekrety slouží k označování polohy, polohy hnízda nebo pastvy. Produkuje feromon, který obsahuje převážně těkavé látky. Je to například geraniol.
------------------	--	---